

BUDGET 2024 VÄNSTERPARTIET UMEÅ

BUDGETYRKANDEN 2024

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa skattesatsen år 2024 till 22,80 kr

att fastställa mål och uppdrag för år 2024–2027 i enlighet med Vänsterpartiets förslag

att fastställa Vänsterpartiets förslag till nettokostnadsbudget 2024 för respektive styrelse och nämnd

att fastställa uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning

att fastställa investeringsbudget för år 2024 och investeringsplan för år 2025–2027.

Planeringsförutsättningar

Inledning

Just som världen andades ut efter att coronapandemins effekter började klinga av kastade Ryssland in Europa i ett omfattande krig. Sverige befinner sig i en lågkonjunktur och Umeås hushåll är hårt pressade av höjda räntor och kraftigt stigande priser på allt från el till livsmedel. I tider där ojämlikhet slår hårt och skoningslöst behövs en stark välfärd för att jämna ut klasskillnader. Det är Vänsterpartiets absoluta övertygelse att en stark, gemensamt finansierad och jämlik välfärd med en väl fungerande skola, fritidsverksamhet, socialtjänst och äldreomsorg är nödvändigt för att motverka klassamhället, och för att göra Umeå till en bra kommun att bo och leva i.

Inga nedskärningar

Kommunens skola, vård och omsorg är underfinansierad. Flera år av upprepade nedskärningar gör att verksamheterna tvingats jobba under undermåliga förutsättningar. Stress, för dåliga lokaler, personalflykt. Den ekonomiska politiken har lett till strukturella problem som inte kan åtgärdas utan att mer resurser tillskjuts. Ett flertal av kommunens nämnder visar dessutom på stora kostnadsökningar för bland annat löner och ökade volymer i verksamheterna, vilket riskerar att leda till ett underskott på flera hundra miljoner kronor som därmed direkt kan översättas till nedskärningar.

De senaste åren har Umeå kommun redovisat rekordresultat, vilket har lett till att 860 miljoner kronor kunnat sparas i en s.k. resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet med RUR är att kommuner ska kunna spara pengar till sämre tider. 2024 ser ut att kunna bli ett av de värsta åren på 30 år för Sveriges kommuner och regioner, så det är bra att Umeå kommun har en full RUR som nu kan användas för att dämpa effekten av lågkonjunkturer och regeringens stålbadspolitik.

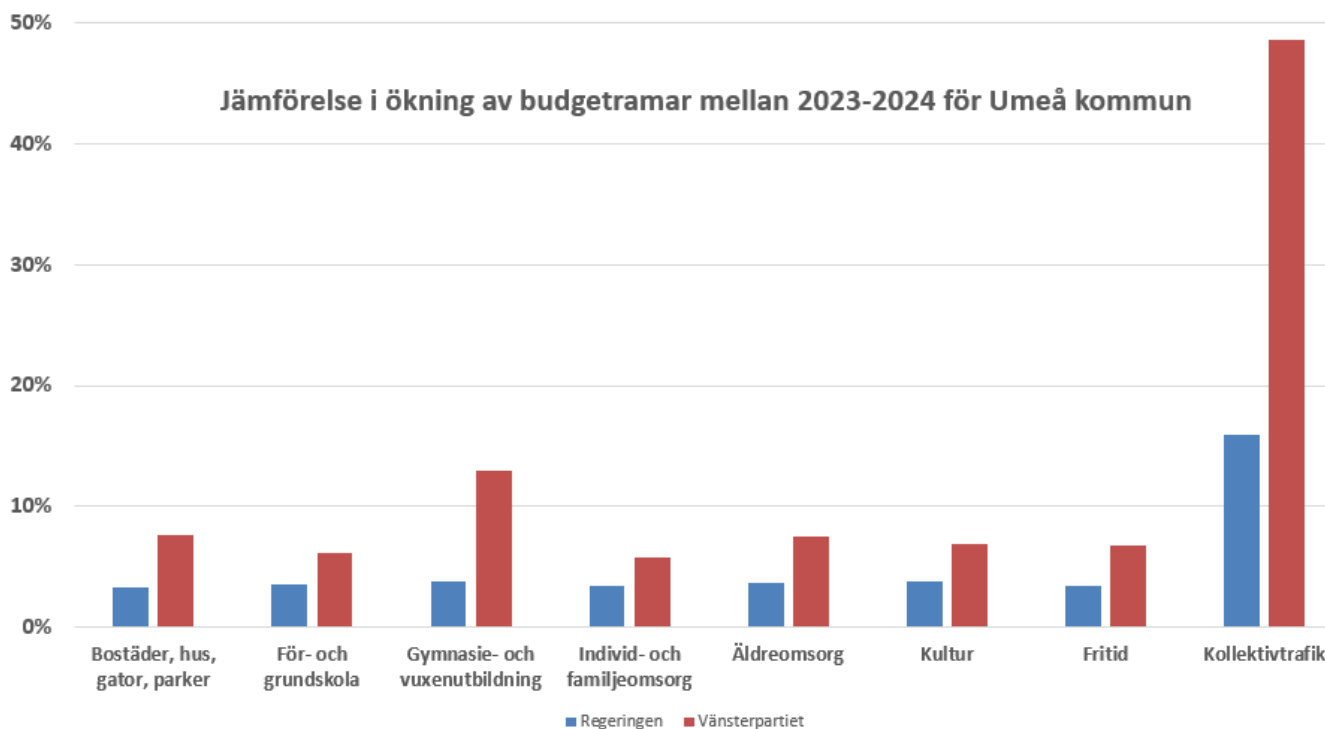
Vänsterpartiet föreslår därför att under 2024 använda RUR för att täcka det underskott som uppstår på nära 300 miljoner i direkt ökade kostnader som en konsekvens av pris- och befolkningsökningen. Utifrån gällande prognoser ser konjunkturer ut att vänta om ett år eller två, medan räntorna kanske vänder något tidigare. För att på ett ansvarsfullt sätt använda RUR i Umeå kommun för att jämna ut konjunkturerens effekter se Vänsterpartiet även att 200- 250 miljoner kronor behöver användas av RUR för 2025, innan vi kan återgå till ett "normalläge".

En annan budget är möjlig

I Miljöpartiets och Socialdemokraternas budgetförslag gör man nedskärningar på 200 miljoner kronor. Det innebär att nödvändiga satsningar på elever som halkat efter under pandemin uteblir och att vi i ett läge där kommunen har svårt att rekrytera istället tvingas säga upp personal. Det är också ett kraftigt slag mot kommunens klimatarbete.

I Vänsterpartiets förslag till budget i riksdagen fördelade partiet nära 60 miljarder kronor mer till kommunerna. Det skulle innebära en ökning av generella medel för Umeå på 188 miljoner kronor. Utöver detta ingår även satsningar på exempelvis gratis frukost för alla barn i grundskolan, vidareutbildning för undersköterskor på betald arbetstid, satsningar på klimatanpassning av bostadsbeståndet. Totalt innebär det föreslagna tillskottet 415 miljoner kronor mer till Umeå kommunkoncern, varav 344 till primärkommunen. Men detta tillskott hade en helt annan välfärd, och ett

helt annat klimatarbete varit möjligt.

Illustrationen ovan visar skillnaden mellan Umeå kommuns nuvarande förutsättningar och vad som varit tilldelningen med vänsterpartiet Sveriges budgetmotion.

Satsningar på personalen

Många av Umeå kommuns verksamheter befinner sig i en växande personalkris, där omsorgen är särskilt hårt utsatt. Tuffa scheman, färre kollegor och en hårdare arbetsbelastning har ökat sjuktalet i många verksamheter. När dessutom löneutvecklingen varit sådan att kommunens vårdbiträden, personliga assistenter och boendehandledare tjänar sämst i landet är det självklart svårt för Umeå kommun att konkurrera om arbetskraften, och situationen underlättas inte av att arbetslösheten är rekordlåg.

Vänsterpartiet föreslår därför ett flertal insatser riktade till att stärka kompetensen, förbättra arbetsmiljön och minska arbetsbelastningen för kommunens anställda. Vänsterpartiet driver för att stärka anställdas inflytande över frågor som arbetstid, bemannings- och anställningsfrågor och arbetets organisering.

Vänsterpartiet vill även:

- Avskaffa delade turer i kommunens äldreomsorg
- Starta arbetstidsförkortningsprojekt i verksamheter där det råder hög sjukfrånvaro
- Möjliggöra fortsatta studier till undersköterska på betald arbetstid
- Införa arbetskläder och arbetsskor i skola respektive hemtjänst
- Att den personliga assistansen ska ingå i kommunens heltidsinförande

Genom snabba och omfattande förbättringar i kommunens verksamheter kan vi vända den negativa utvecklingen i de verksamheter där det idag råder personalbrist. Detta leder förhoppningsvis till att

kommunen blir en mer attraktiv arbetsgivare och att de negativa effekterna av personalkrisen blir lindrigare.

Barn och unga

Den svåra ekonomiska situationen för många hushåll innebär att marginalerna krymper, och att möjligheten för barn och unga att delta i fritidsaktiviteter, kulturlivet och andra delar av samhället därmed minskar. Umeå kommun behöver därför se över avgiftsnivåer och utbud av kommunala insatser så att möjligheten att delta i samhället inte blir en klassfråga. Det är särskilt viktigt att barn och ungas tillgång till ett aktivt fritids- och kulturliv inte minskar på grund av föräldrarnas ekonomi.

Vi kan inte stå passiva inför de växande kraven på bättre villkor för de anställda inom skolan. De som arbetar där behöver ges möjlighet att skapa lugna och trygga klassrum där unga blir sedda och hörda. Att elever går ut gymnasiet är en kritisk faktor för deras framtidsutsikter och hälsa. Fullständiga gymnasiebetyg är en indikator som förhindrar missbruk och minskar risken att hamna i kriminalitet. Vänsterpartiet föreslår därför ett ökat stöd för att stävja problematisk skolfrånvaro, stöd för elever utan examen och ökade resurser till komvux.

Våra unga har fått bära en orimlig börda när kommunen stängde ner verksamhet efter verksamhet under pandemin. Vi ser att unga saknat mötesplatser där man kan träffa trygga vuxna. Fritidsgårdar vittnar om ökad psykisk ohälsa. När det inte finns andra platser än att vara nere på stan eller på nätet under två år så måste vi möta unga med ännu större öppenhet och förståelse. Vänsterpartiet vill skapa fler meningsfulla mötesplatser för unga där deras önskingar och behov står i centrum, och vi satsar på att betala den utbildningsskuld som uppstod under pandemin.

Som ett led i detta vill Vänsterpartiet bland annat:

- Minska entréavgifterna till Navet för barnfamiljer
- Utveckla HLT för gymnasiet
- Införa gratis kollektivtrafik för unga upp till 18
- Starta Fritidsbanken på Ersboda
- Förstärkning för resursskolan och fritidsgårdarna
- Säkra Kulturskolans tillgång till centralt belägna lokaler

En rödgrön omställning

Klimatkrisen är akut och vi måste snabbt få ned utsläppen. Vänsterpartiet efterfrågar skarpa och konkreta åtgärder, men också en politik som kombinerar jämlikhet och social rättvisa med klimatsatsningar.

Kraftiga, snabba utsläppsminskningar måste genomföras snarast för att minimera temperaturökningen och skydda miljön. Som ett led i detta har Umeå kommun antagit ett antal miljömål – bland annat att Umeå kommun ska vara klimatneutralt år 2040. Arbetet för att nå målen i beskrivs i ett åtgärdsprogram som pekar ut vad som behöver göras. Tekniska nämnden beskrivs som den nämnd i Umeå kommun som styr över den absoluta merparten av de åtgärder som behövs. I Socialdemokraterna och Miljöpartiets

förslag till budget för 2024 skär de ned med över 150 miljoner kronor i tekniska nämnden vilket motsvarar ca 10% av nämndens verksamhet. Med deras budget kommer det i princip bli omöjligt för Umeå kommun att vidta några som helst åtgärder för en grön omställning. Vänsterpartiet skär inte ned. Tvärtom föreslår vi satsningar på gång- & cykelvägar, kollektivtrafik, och klimatanpassningar av fastigheter.

Vänsterpartiet föreslår att Umeå kommun ska:

- Införa ett bilfritt centrum
- Öka andelen lokalproducerade och ekologiska livsmedel som upphandlas
- Bygga ut gång- och cykelstråken i hela kommunen samt bygga ny supercykelväg i centrala Umeå
- Energieffektivisera kommunens fastigheter

MÅL OCH VERKSAMHETSDIREKTIV FÖR UMEÅ KOMMUN 2024

1. Umeå ska vara en kommun där social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är överordnad i all planering.
2. Alla verksamheter ska minimera sin klimatpåverkan och anpassas till pågående och kommande klimatförändringar, samt underlätta för medborgare och företag i kommunen att göra detsamma.
3. I Umeå ska alla beslut som berör barn föregås av en konsekvensanalys som utgår från att främja barns uppväxtvillkor och minska sociala orättvisor.
4. Tillgänglighet ska ha en särställning i all kommunal planering och genomsyra alla verksamheters arbete.
5. Umeå kommun ska säkerställa kommuninvånarnas behov av bostäder genom att bygga bort segregation med klimatsmarta bostäder för rimliga priser.
6. Jämställdhet mellan könen ska genomsyra alla beslut på alla nivåer.
7. Ökat medarbetarinflytande är den vägledande principen för all verksamhetsutveckling.

UPPDRAG

Kommunstyrelsen

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att under 2024 införa ett lönetak för politikerarvoden på inkomster som överstiger 80% av inkomstbasbeloppet för 2023.

Att hanteringen av lokal- och verksamhetsstöd till Svenska gitarmuseet ideell förening flyttas från kommunstyrelsen till kulturnämnden för att handskas inom ramen för ordinarie hantering av verksamhets- och lokalstöd för ideella föreningar.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att öka andelen byggklar mark.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att införa en kommunal hyresgaranti i Umeå kommun.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att justera kommunens upphandlingspolicy till att ställa krav på heltid vid upphandling av privata utförare av vård- och omsorg.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med facklig part samordna arbetet med att införa reellt inflytande frågor som arbetstid, bemannings- och anställningsfrågor och arbetets organisering till de anställda inom Umeå kommun.

Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda former för arbetstidsförkortningsprojekt på en eller flera arbetsplatser i kommunens verksamheter där det råder hög långtidssjukfrånvaro och personalomsättning.

Äldrenämnden

Att ge äldrenämnden i uppdrag att följa upp verkställighet av det fattade beslutet att avskaffa så kallade hälsoscheman i äldreomsorgen.

Att ge äldrenämnden i uppdrag att följa upp verkställighet av det fattade beslutet att avskaffa delade turer i äldreomsorgen.

Individ- och familjenämnden

Att ge individ- och familjenämnden i uppdrag att verkställa ett heltidsinförande för den kommunala personliga assistansen.

Att ge individ- och familjenämnden i uppdrag att hitta former för att starta ett kommunalt hem för vård eller boende (HVB).

Att ge individ- och familjenämnden i uppdrag att ta fram en plan för förbättringar i arbetsmiljö och villkor för de som arbetar med handläggning av ärenden som rör barn och unga.

Att ge individ- och familjenämnden i uppdrag att utreda alternativa rekryteringsvägar och anställningsformer för ledsagare, kontaktperson, gode man och liknande uppdrag som idag arvoderas men har låg verkställighet.

Fritidsnämnden

Att ge fritidsnämnden i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att utöka Fritidsbankens verksamhet med ett ytterligare geografiskt läge på Ersboda.

För- och grundskolenämnden

Att ge för- och grundskolenämnden i uppdrag att införa feministiskt självförsvar för tjejer i högstadiet samt utbildningsinsatser för unga män om machokultur och problematiska könsstereotyper.

Att ge för- och grundskolenämnden i uppdrag att starta ett resurscentrum för genus och jämställdhet.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att formulera åtgärder för att kompensera för den uppkomna utbildningsskulden efter COVID-19.

Att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inkludera gymnasieskolans elever i Hälsa Lärande Trygghet (HLT).

Att ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att införa feministiskt självförsvar samt utbildningsinsatser för unga män om machokultur och problematiska könsstereotyper.

Kulturnämnden

Att ge kulturnämnden i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden säkerställa ändamålsenliga lokaler för Kulturskolans verksamheter.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Att ge miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att starta en återbrukscentral för byggmaterial.

Tekniska nämnden

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att öka andelen lokalproducerade och ekologiska livsmedel som upphandlas.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag för en ny supercykelväg i öst-västlig riktning genom centrala Umeå.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett förslag på spårbunden trafik i Umeå, inkl. kostnader och lämplig dragning.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram förslag för implementering av ett bilförbud i centrala Umeå.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att formulera en strategi för förvärv av centralt belägna samhällsfastigheter.

Att ge tekniska nämnden i uppdrag att återuppta arbetet med att förlägga strandnära gång- och cykelväg mellan broarna på Teg.

Personalnämnden

Att ge personalnämnden i uppdrag att kartlägga och formulera en handlingsplan för motverkandet av värdediskriminering.

Att ge personalnämnden i uppdrag att tillsammans med de fackliga organisationerna identifiera en eller flera arbetsplatser inom Umeå kommun som är lämplig och där personalen vill pilottesta ett införande av arbetsplatsdemokrati, dvs där personalen ge utökade befogenheter över sin arbetsplats organisering.

Umeå kommunföretag (UKF)

Att ge i uppdrag till UKF att införa gratis kollektivtrafikkort för barn upp till 18 års ålder.

Nämnder	Bibehållen kvalitetsnivå	Vänsterpartiet Budget 2024	S + MP budget 2024	Skillnad V mot S+MP
Äldrenämnden	1 389 783	1 418 283	1 334 883	83 400
Nedskärningar			-54 900	
Gratis arbetskor		1 500		
Utbildning på arbetstid		2 500		
Avskaffade delade turer		24 500		
Individ- och familjemämnden	1 672 598	1 677 718	1 653 398	24 320
Nedskärningar			-19 200	
Utbildning på arbetstid		1 620		
Arbete för våldsutsatta kvinnor		3 500		
För- och grundskolenämnden	2 307 705	2 322 705	2 306 205	16 500
Nedskärningar			-1 500	
Arbetskläder; förskola/grundskola		2 000		
Förstärkning resursskola		2 000		
Utbildning på arbetstid		1 000		
Stöd för elever med problematisk skolfrånvaro		10 000		
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	620 139	640 439	619 239	21 200
Nedskärningar			-900	
Satsning på Komvux		4 000		
Utveckla HLT för gymnasiet		700		
Extra stöd till elever utan examen		7 000		
Yrkesprogram		1 400		
Introduktionsprogrammen		5 200		
Cirkulär ekonomi		1 500	1 500	
Salam familj		500	500	
Fritidsnämnden	154 510	160 010	152 810	7 200
Nedskärningar			-1700	
Fritidsbanken		1 000		
Fotbollstält		800		
Ökad bemanning & öppettider fritidsgårdar		2 200		
Sänkta entreavgifter på Navet		1 500		
Tekniska nämnden	1 581 500	1 606 500	1 463 000	143 500
Nedskärningar			-118 500	
Klimatsatsningar miljömål		15 000	2 000	
Bostadssatsning			400	
Satsning på gång- och cykelvägar		10 000		
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	19 943	21 443	20 643	800
Budget och skuldrådgivning		500		
Konusmentrådgivningen		1 000		
Bostadssatsning			700	
Kulturnämnden	164 847	169 347	164 847	4 500
Föreningsbidrag / ökat kulturstöd		4 500		

Byggnadsnämnden	55 874	59 074	57 774	1 300
Uppväxling detaljplanearbete		2 000	1 900	
Bygga i byarna		1 200		
Kommunstyrelsen	1 237 146	1 203 695	1 222 077	-18 382
Ramjustering (kraft, museum, utv. Anslag)		-24 651	-24 651	
Minskat anslag Umeå folkets hus		-4 500	-1 500	
Minskat anslag näringslivsenheten		-10 000		
Facklig förtroendetid / utb. Skyddsombud		1 500		
Sänkta arvoden för politiker *		-6 266		
Pilotprojekt för stärkt personalinflytande		6 266		
Kollektivtrafik volymökning		15 000	10 000	
Minskat utvecklingsanslag: tillväxt		-5 800	-500	
Minskat anslag: oförutsedda behov		-5 000		
Kommunfullmäktige	3 971	4 221	3 922	299
Ökat anslag revisionen		250		
Valnämnd (EU-val)	18 383	18 383	18 383	0
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	73 145	73 145	73 145	0
Överförmyndarnämnd	15 705	15 705	15 705	0
Personalnämnden	1 263	1 263	1 263	0
Summa nämndsramar	9 213 740	9 391 933	9 107 296	284 639
Varav finansiella kostnader pensioner		83 774	83 774	0
Summa verksamhetens nettokostnader exkl finansiella poster		-9 308 159	-9 023 522	-284 637
Skatter och bidrag		9 116 244	9 116 244	0
Finansnetto		-92 722	-92 722	0
Resultatkrav		0	0	0
Reslutat		-284 637	0	-284 638
Användning av resultatutjämningsreserv		284 637	0	284 638
Balanskravsresultat		0	0	0

* Ingen uppräknig av arvodena för 2024 samt tak på alla inkomster över 80% inkomstbasbelopp för 2023 (ca 60 000 /månad)